

Guia docent

210281 - AUICH - Arquitectura Urbana. Ciutat Històrica

Última modificació: 10/11/2022

Unitat responsable: Escola Tècnica Superior d'Arquitectura de Barcelona
Unitat que imparteix: 740 - UOT - Departament d'Urbanisme i Ordenació del Territori.

Titulació: GRAU EN ESTUDIS D'ARQUITECTURA (Pla 2014). (Assignatura optativa).

Curs: 2022 **Crèdits ECTS:** 4.0 **Idiomes:** Català, Castellà

PROFESSORAT

Professorat responsable: ANTONIO MORO DOMINGO

Altres: Primer quadrimestre:
ANTONIO MORO DOMINGO - 23

COMPETÈNCIES DE LA TITULACIÓ A LES QUALS CONTRIBUEIX L'ASSIGNATURA

Específiques:

EP3. Aptitud per catalogar el patrimoni edificat i urbà i planificar la seva protecció (T).
EP15. Coneixement adequat de les teories generals de la forma, la composició i els tipus arquitectònics.
EP16. Coneixement adequat de la història general de l'arquitectura.
EP20. Coneixement adequat de les tradicions arquitectòniques, urbanístiques i paisatgístiques de la cultura occidental, així com els seus fonaments tècnics, climàtics, econòmics, socials i ideològics.
EP22. Coneixement adequat de la relació entre els patrons culturals i les responsabilitats socials de l'arquitecte.

Genèriques:

CG1. Conèixer la història i les teories de l'arquitectura, així com les arts, tecnologies i ciències humanes relacionades amb aquesta.
CG2. Conèixer el paper de les belles arts com a factor que pot influir en la qualitat de la concepció arquitectònica.
CG3. Conèixer l'urbanisme i les tècniques aplicades en el procés de planificació.
CG7. Comprendre les relacions entre les persones i els edificis i entre aquests i el seu entorn, així com la necessitat de relacionar els edificis i els espais situats entre ells en funció de les necessitats i de l'escala humana.

Transversals:

CT2. Sostenibilitat i compromís social: Conèixer i comprendre la complexitat dels fenòmens econòmics i socials típics de la societat del benestar; capacitat per relacionar el benestar amb la globalització i la sostenibilitat; habilitat per usar de forma equilibrada i compatible la tècnica, la tecnologia, l'economia i la sostenibilitat.
CT4. Comunicació oral i escrita: Comunicar-se de forma oral i escrita amb altres persones sobre els resultats de l'aprenentatge, de l'elaboració del pensament i de la presa de decisions; participar en debats sobre temes de la pròpia especialitat.
CT5. Treball en equip: Ser capaç de treballar com a membre d'un equip, ja sigui com un membre més o realitzant tasques de direcció amb la finalitat de contribuir a desenvolupar projectes amb pragmatisme i sentit de la responsabilitat, assumint compromisos que tinguin en compte els recursos disponibles.
CT6. Ús solvent dels recursos de la informació: Gestionar l'adquisició, l'estructuració, l'anàlisi i la visualització de dades i informació de l'àmbit d'especialitat, i valorar de forma crítica els resultats d'aquesta gestió.

Bàsiques:

CB1. Que els estudiants hagin demostrat tenir i comprendre coneixements en una àrea d'estudi que derivi de l'educació secundària general, i normalment es troba a un nivell que, si bé es recolza en llibres de text avançats, inclou també alguns aspectes que impliquen coneixements procedents de l'avantguarda del seu camp d'estudi.

CB2. Que els estudiants sàpiguin aplicar els seus coneixements a la seva feina o vocació d'una forma professional i tinguin les competències que es poden demostrar per mitjà de l'elaboració i defensa d'arguments i la resolució de problemes dins la seva àrea d'estudi.

CB3. Que els estudiants tinguin la capacitat de reunir i interpretar dades rellevants (normalment dins la seva àrea d'estudi) per emetre judicis que incloguin una reflexió sobre temes rellevants d'índole social, científica o ètica.

CB4. Que els estudiants puguin transmetre informació, idees, problemes i solucions a un públic tant especialitzat com no especialitzat.

CB5. Que els estudiants hagin desenvolupat aquelles habilitats d'aprenentatge necessàries per emprendre estudis posterior amb un grau alt d'autonomia.

METODOLOGIES DOCENTS

Activitats presencials Hores/setmana

Lliçó magistral / mètode expositiu 0

Classe expositiva participativa 1

Classes practiques 0

Resolució d'exercicis i problemes 0

Aprenentatge cooperatiu 0

Aprenentatge basat en projectes 0

Estudi de casos 0

Seminaris/tallers 1

Treball en Grup 0

Activitats no presencials: Hores/semestre:

Treball autònom 30

OBJECTIUS D'APRENENTATGE DE L'ASSIGNATURA

La ciutat -espai vital per a l'exercici de les nostres activitats i suport de la identitat de la nostra cultura- creix i es transforma de manera contínua, de tal manera que la seva configuració mai és definitiva. L'arquitecte analitza per transformar la ciutat. I per analitzar, la mira. El curs proposa precisament una mirada intencionada i pròpia de l'arquitecte per buscar els valors que transcendeixen els elements singulars de l'arquitectura o els espais públics, i que ens permetrà conèixer millor la ciutat i plantejar la seva possible transformació.

Aquesta assignatura se centra en el cas de la Ciutat Vella de Barcelona com a portadora d'uns valors d'urbanitat que s'han transmès d'una generació a una altra durant segles.

El curs planteja l'aprenentatge a través de l'anàlisi de documents originals -plànols històrics i projectes que han construït i transformat la ciutat- però també mitjançant visites al lloc i l'estudi de la història. Així, es planteja com un inici a la recerca urbanística.

L'anàlisi d'una sèrie de casos -edificis, conjunts d'ells, o espais urbans- permetrà conèixer quins són aquelles estratègies i instruments que, al llarg de la història i instal·lades en el seu respectiu temps, han permès millorar les condicions d'urbanitat del lloc i el seu entorn.

HORES TOTALS DE DEDICACIÓ DE L'ESTUDIANTAT

Tipus	Hores	Percentatge
Hores aprenentatge autònom	56,0	56.00
Hores grup gran	44,0	44.00

Dedicació total: 100 h

CONTINGUTS

Programa

Descripció:

Les ciutats medievals europees, com Barcelona, es van formar de manera lenta i al llarg dels segles per satisfer les canviants necessitats, on el nou era l'expressió de cada moment. Els constructors de la Barcelona històrica van asseure les bases d'una determinada manera de fer ciutat. És una herència, no de l'històric o del pintoresc com petri, sinó d'una manera de crear urbanitat. Es tracta d'una tradició que es basa en la col·locació d'unes peces estratègiques que sumen i enriqueixen l'anterior, alhora que ho actualitzen amb nous usos vinculats a nous espais i edificis. La cerca d'aquesta actualització i de la millora comporta substituir, sumar, i aportar nous elements d'urbanitat al preexistent, i integrar-los en el lloc amb alguna cosa nou i diferent. Aquests llargs processos han anat produint cicatrius i pòsits que han sedimentat al llarg de la història i han creat una enorme diversitat d'espais, edificis i relacions, la qual cosa ha afavorit, també, la *mixtura d'usos. Aquesta assignatura pretén mostrar, a través de l'anàlisi d'una sèrie de casos que abasten un ampli arc temporal -des de l'Edat Mitjana fins als nostres dies-, la manera de construir una urbanitat concreta en la Ciutat Vella de Barcelona. Molts dels valors urbanístics d'aquella saviesa transmesa fins a l'actualitat són, encara avui, un exemple del que aprendre per a la projecció contemporània, fins i tot en contextos molt diferents als de la ciutat històrica.

Dedicació: 62h 18m

Grup gran/Teoria: 27h 18m

Aprenentatge autònom: 35h

SISTEMA DE QUALIFICACIÓ

Sistema Avaluació Continuada Avaluació Final Extraordinària

Proves de resposta curta 0% 0

Proves de resposta llarga 0% 0

Proves tipus test 0% 0

Presentacions orals 20% 0

Treballs i exercicis individuals 80% 100

Treballs i exercicis en grup 0% 0

Avaluació de projectes 0% 0

L'avaluació continuada es basarà en el treball individual realitzat per cada estudiant (80 %) i en l'exposició oral (20 %), que mostrarà la metodologia emprada en l'estudi i la claredat i capacitat de síntesi.

Si l'avaluació continuada no fos positiva, l'estudiant podrà refer el treball en un lliurament final.

Avaluació continuada telemàtica

En les situacions de docència online, l'avaluació continuada es produirà de manera sincrònica i asincrònica, pels mitjans que estableixi la Universitat i el Centre, amb un registre periòdic de l'activitat acadèmica mitjançant entregues, fòrums, qüestionaris o qualsevol altre mitjà que faciliti la plataforma Atenea, o les eines alternatives que siguin proporcionades al professorat. En les situacions en les quals aquesta docència telemàtica es produeixi amb la docència presencial ja iniciada, o per qüestions d'ordre extraacadèmic, les alteracions de les ponderacions o sistemes de control regular de la docència seran comunicats detalladament a tots els estudiants a la Atenea de cada assignatura.

Avaluació final telemàtica

Si l'avaluació continuada telemàtica no és positiva, es podrà realitzar una segona avaluació que consistirà en una prova final de caràcter global en format telemàtic que s'estableixi d'acord amb el criteri del professorat responsable i els mitjans i eines TIC que proporcioni la Universitat o el Centre.

Les mesures d'adaptació a la docència no presencial s'implementaran atenent als criteris de seguretat TIC i protecció de dades personals per tal de garantir el compliment de la legislació en matèria de Protecció de Dades Personals (RGPD i LOPDGD)

BIBLIOGRAFIA

Bàsica:

- Rehabitar : la casa, el carrer i la ciutat : Barcelona com a casa d'estudi. Barcelona: Recer Caixa : UPC, Departament de Projectes Arquitectònics, DL 2013. ISBN 9788461657681.
- Cabrera i Massanés, Pere. Ciutat Vella de Barcelona : memòria d'un procés urbà = memoria de un proceso urbano. Barcelona: Cabrera i Massanés, Pere, 2007. ISBN 9788496201743.
- BANKS, Philip. "L'estructura urbana de Barcelona 714-1300. La formació de la Barcelona medieval". Història de Barcelona. Barcelona: Enciclopèdia Catalana y Ayuntamiento de Barcelona, 1992. pp. 25-71.
- Parcerisa, Josep. Barcelona urbanisme segle XX : vigila el mar, vigila les muntanyes. Barcelona: Marge Books, 2014. ISBN 9788415340966.
- Cirici, Alexandre, 1914-1983. Barcelona pam a pam. Ed. 2012. Barcelona: Comanegra, 1912. ISBN 9788415097471.
- Inicis de la Urbanística de Barcelona (1985, febrer-març : Saló del Tinell, Barcelona). Inicis de la urbanística municipal de Barcelona : mostra dels fons municipals de plans i projectes d'urbanisme 1750-1930. Barcelona: Ajuntament : Corporació Metropolitana, DL 1985. ISBN 8476090293.
- Sabaté Bel, Joaquim. El Proyecto de la calle sin nombre : los reglamentos urbanos de la edificación París-Barcelona. Barcelona: Caja de Arquitectos, Fundación, cop. 1999. ISBN 8492259477.
- Història de Barcelona. Barcelona: Aedos, 1975 (vols.).
- Còcola Gant, Agustín. El Barrio Gótico de Barcelona : planificación del pasado e imagen de marca. Barcelona: Ediciones Madroño, DL 2008. ISBN 9788461507191.
- Duran i Sanpere, Agustí, 1887-1975. Barcelona i la seva història. Barcelona: Curial, 1972-1975 (3 vols.).
- Solà-Morales, Manuel de, 1939-2012. Diez lecciones sobre Barcelona : los episodios urbanísticos que han hecho la ciudad moderna = Ten lessons on Barcelona : urbanistic episodes that have made the modern city. Barcelona: Col·legi d'Arquitectes de Catalunya, 2008. ISBN 9788496842243.
- Sagarra i Trias, Ferran. Barcelona, ciutat de transició (1848-1868) : el projecte urbà a través dels treballs de l'arquitectes Miquel Garriga i Roca. Barcelona: Institut d'Estudis Catalans, 1996. ISBN 847283333X.
- Vila, Pau; Casassas, Lluís. Barcelona i la seva rodalia al llarg del temps. Barcelona: Aedos, 1974.
- Catàleg del patrimoni arquitectònic històric-artístic de la ciutat de Barcelona [en línia]. Barcelona: L'Ajuntament. Servei de Protecció del Patrimoni Monumental, cop. 1987 [Consulta: 14/07/2021]. Disponible a: <http://hdl.handle.net/11703/101775>. ISBN 8476094264.
- La Ciutat vella de Barcelona : un passat amb futur = El centro histórico de Barcelona : un pasado con futuro = The old town of Barcelona : a past with a future. Barcelona: Ajuntament de Barcelona. Foment de Ciutat Vella : Universitat Politècnica de Catalunya. Laboratori d'Urbanisme de Barcelona, DL 2003. ISBN 8476099835.
- Geografia general de Catalunya [en línia]. Barcelona: Establiment Editorial de Albert Martín, [1908-1918] [Consulta: 14/07/2021]. Disponible a: <http://bdh-rd.bne.es/viewer.vm?id=0000095184&page=11>.
- Duran i Sanpere, Agustí, 1887-1975. Història de Barcelona. Barcelona: Aedos, 1992.

Complementària:

- De Seta, Cesare. La Ciudad europea del siglo XV al XX : orígenes, desarrollo y crisis de la civilización urbana en la Edad Moderna y Contemporánea. [Madrid]: Istmo, cop. 2002. ISBN 847090437X.
- Azúa, Félix de, 1944-. La Invención de Caín. Madrid: Alfaguara, 1999. ISBN 8420430862.
- Sennett, Richard. Carne y piedra : el cuerpo y la ciudad en la civilización occidental. 1ª. Madrid: Alianza, DL 1997. ISBN 9788420694894.
- Galera, Montserrat; Roca, Francesc; Tarrago, Salvador. Atlas de Barcelona: siglos XVI-XX. Barcelona: A.T.E, 1972.
- Hernández-Cros, Josep Emili [et.al]. Arquitectura de Barcelona. Barcelona: Demarcació de Barcelona del Col·legi d'Arquitectes de Barcelona, 1990. ISBN 8440479088.
- Pirenne, Henri. Las Ciudades de la Edad Media. 3ª ed. Madrid: Alianza, 1978.
- Le Goff, Jacques. La civilización del Occidente medieval. Madrid: Paidós, 1999. ISBN 9788449307669.
- Mumford, Lewis. La Ciudad en la historia : sus orígenes, transformaciones y perspectivas. Logroño: Pepitas de Calabaza, 2012. ISBN 9788493943783.
- "La urbanitat de l'arquitectura". Visions. núm. 10, p. 6-25.
- Choay, Françoise. L'Allégorie du Patrimoine. Barcelona: Gustavo Gili, cop. 2007. ISBN 9788425222368.
- Fabre, Jaume; Huertas, Josep Maria. Barcelona: La construcció d'una ciutat. Esplugues de Llobregat (Barcelona): Fabre, Jaume, DL 1989. ISBN 8401607965.
- Busquets, Joan. Barcelona : evolución urbanística de una capital compacta. Barcelona: Mapfre, 1992. ISBN 8471005360.
- Abella, Martí. Ciutat Vella: el centre històric reviscolat. Barcelona: Aula Barcelona, ISBN 8447528006.

RECURSOS

Altres recursos:

Els materials i documents de l'assignatura poden estar redactats indistintament en qualsevol dels idiomes d'impartició.